מ"ד, ג) סנהדרין פו: נדה יט.

ב"מ פו. כתובות עה: נגעים

כ נו פו. כמוכות פהי. מעים פ"ד מי"א, ד) [בסנהדרין ובשאר דוכתי הנזכר ענין זה

איתא רבה ובערוך ערך כהה ב' גרים אמר רבא כיההז.

ה) קדושין ב: זבים פ"ב מ"ב,

ו וסנהדריו עת. ע"שו. ז) נדה

לה. ע"ש לו. ע"ש, א [ל"ל רבי אליעזר], ע) [נדה לה.], א' [פסחים כב: וש"נ],

ל) [יפקרא טון, ל) נ״א ב׳ ראיות (ל) [ייקרא טון, ל) נ״א ב׳ ראיות (וכ״ה בכ״ין, מ) כ״ל זקוק לחפור, () כ״ל שיחזור, מ) ג״

א"מ או לטמאו.

תורה אור השלם

ו. זאת תורת נגע צרעת

ז: זאור הוו זו נגע בּוּ אוּ בָּגֶד הַצָּמֶר אוֹ הַפִּשְׁתִּים אוּ הַשְּׁתִי אוֹ הָעֵרֶב אוֹ כָּל כְּלִי

2. והדוה בנדתה והזב את

זובו לזכר ולנקבה ולאיש

נוסחת הריב"ן

או שלישי דאילו אם מתחלה מיא

שלשתן לא היה רשאי לפנותן מפני שנעשה שכונת קברות לא

בן דמחוקינן ליה: גן ה"ג א"ד

אמר רב': לו אמר רב שכונת:

ה] שלישי גבייהו ואמאי כו׳

שיחזירם למקומן ויחזיק אותו

מקום: ו] מפני ליה: ז] ועושי טהרות: ח] שלא מנאו אלא:

ט] טהור דאמרינן ליכא שכונת

קברות אחריתי הכא אלא הך שכונת קברות מפי המורה הס"ד: ין בכ"י איתא הכי עד

שלא מחקק לטומאת נגעים דספק טהור ה"ג ספק טמא רבי יהושע כיהה מאי כיהה

אמר רבה כיהה וטיהר:

מרדה ושומת זיבה והוי אונם:

יון שלה מחמם הניחו הוה הלה יו

כן שלא מחמת כו' ממה שהיה

מפי המורה הס"ד: סו הויא

מפי המונה הם 7. כן האת זיבה: ע] זב הוי ומייתי קרבן: פ] שאם ראה את השלישית

באונס: 2] לאחר שראה:

ק] סותר את:

מוסף רש"י

עילא מצאו וטיהרו את

ארץ ישראל. עלילה בעלמא מצאו חכמים והחזיקו בה לתלות עליה לטהר את ארץ

ישראל (כתובות כ:). אם בהרת קדמה לשער לבן

טמא. דשער לבו מסימני

דכתיב (ויקרא יג) והנה נהפך **שער לכן בכהרת** (נדה ינ

לפי מה שכתוב בתורה ור"ח

וה קדם (סנהדרין פז:). כיהה

וטהור. כאילו כהה הנגע

עור לטהרו או לטמאו:

בג א מיי׳ פ״ט מהל׳ טומאת מת הל״ג: מד ב מיי׳ פ״ו מהל׳ טומאת

מו ד מיי שם פ"ב הל"ו :סמג עשין רלד ה מייי שם הל"ט: ר מיי פ"ב מהל" ממ ז מייי ב ח מיי׳ פ״א מהלי מטמאי משכב ומושב הל״ב והלי

הגהות התוספות

נא ט מיי׳ פ״ד מהל׳ רולח

 ל"ל בדק ופנה בדק ומלא.
ל"ל השנים ויחזירם. 3. ל"ל אם לא. 4. מיבת דלאחד נמחח. ול"ל פי' אם בדק לאחד מן הרוחות ולא מנא, מי אמרי כר. 5. (משנה ה). 6. בטיי דאוקמיה. 7. צייל דרב יהודה. 8. צייל מחלק. 9. צייל ומשני על כרחך. 10. מיבת מהרהר נראה מיותר. 11. מיבת אבל נראה מיותר. 11. מיבת אבל נמחק ול"ל או.

פי' הרא"ש המת וזורק את הודאי' דבר ידוע שאינו מן המת וגם אינו מטמא והשאר מצטרפיז תבי בשמה החושה מבטופין לרוב בניינו ומניינו: ולרובע הקב עצמות ולמלא תרוד רקב. כגון שנקבר המת ערום בארון של שיש ונפתח הארון . מתחתיו ויצא מרקבותו דרך הפחת העפר שתחת הארון מתחתיו הוא ספק אם מעפר הארץ הוא או מרקביבות המת והנמצא בתוך הארון הוא ודאי ומצטרף כולו יחי כמלא תרווד: אמר רבא בדק . ופנה וכדק ופנה כדק ואשכח. כדין נמצא קבר א' ופנהו משם ולא הוה יודע שהיה שם קבר א' ושוב בדק ומצא אחר ופנהו משם ושוב מצא קבר ג': לא האי מפני גבי הנך יקר אין יכול לפנות הג' מכאן כי הוברר הדבר (שאינן) [שהן] שכונת קברות: ולא הנך תרי לגבי האי חד. גם לא חייבוהו חכמים לחזור הב׳ למקומם כיון שבשעה שפינם משם לא היה ידוע שהיה שכונת לא היה ידוע שהיה שבונונ קברות. איכא דאמרי כיון שנתנה רשות לפנות מפני להוז פי׳ שברשות פינם כל יוון פי שבו שות פינם כק זמן שלא מצא הג' מפנה גם הג' משם: ולישוינהו שכונת קברות. השתא מיהא איגליא קבורוו. רושוא מיווא א גל א מלתא דהויא שכונת קברות ולמה יפנה הג': אמר ר"ל עילא מצאו. א"י בעלילה מועטת ובסברא קטנה טהרו ארץ ישראל משום כהנים ועושי טהרות והכא נמי כיון יברט שהידור ההבא בכו כיון שברשות פינם הב׳ התירו לפנות גם הג׳ ולא דמי לקבר הידוע דאסור לפנותו דאין כאן ידיעה ודאית: בדק כ׳ אמה ולא מצא. בתוך כ׳ שום מת מי אמרי׳ לא בדק שפיר וצריך עוד לבדוק עד קרקע בתולה: אמר רב ששת ה״ז שכונת קברות. אין לטמא אלא ג' הראשונים שמצא אלא ג' ההאשונים שמצא ואין צריך לבדוק עוד. וק״ל דבפ׳ ט״ז דאהלות בתר הך משנה תנן הבודק בודק אמה ומניח אמה עד שהוא מגיע לסלע או לקרקע בתולה. אלמא מתחלה צריך לבדוק עד קרקע בתולה. ועוד דלשון ה"ז שכו' קברות לא משמע ורי שכו קבורות לא משמע כהאי פי׳ עוד מפ׳ בדק כ׳ אמה ולא מצא מהו שהצריכו לבדוק עוד כ' אמה מרוח אחרת מי אמרי' כיון דלא אשכח מהאי גיסא. אידן

לרעת הל"ה: ג מייי שם הל"ו: דגרסי הכא ומשוי להו שכונת הברות פי׳ שיהיה בודק משם ולהלן עשרים אמה: איכא דאמרי כיון שניתן מחוסרי כפרה הל"ב רשות לפנות. שכבר פינה קודם :סמג עשין ריח ריט שידע ששלשה הם אף השלישי מפנה בס הל״ה: למקום שירצה דבאחד לא נתקן שכונת קברות וקלת קשה אסי הלכה היא יב והל' יד:

ואין להחזיק טומאה ולהחמיר: בדק מב' אמה ולא מצא מאי. דלאחד א מן הרוחות מי אמרי׳ כי היכי דלרוח זה לא מלא לא יהא זה זקוק לבדוק לשאר הרוחות מדברוח זו ליכא או לא:

כלומר שכונת קברות של שלשה שנמצאו כבר יש לו אבל לא יצטרך יותר לבדוק מאי טעמא עילא מלאו וטיהרו את א"י אית דמפרשי בדק ולא מלא מאי מהו שיהא מ לחפור בעומק עד שיגיע לסלע או לבמולה: בל ספק נגעים בתחילה ער שלא נוקק למומאה מהור. דאוקמיה אחזקתיה ובמסכת נגעים (פ״ה מ״ד) מפרש כילד שנים שבאו אלל כהן בזה בהרת כגרים ובזה בהרת כסלע לסוף שבוע בזה כסלע ובזה כסלע ואינו יודע [איזה מהן] פשה טהור: משמקק לטומאה. התסי מפרש כילד שנים באו אלל כהן בזה כסלע ובוה כגרים לסוף שבוע בוה כסלע ועוד וכזה [כסלע] ועוד טמאין לסוף בזה ובזה כסלע ואינו יודע איזה מהם כיהה שניהם טמאים עד ישיחזיק לשניהם להיות כגרים דכל

חד אוקמיה בחזקת טומאה: מנא הני מילי. דעד שלא נוחו לטומאה ספק נגעים להקל אמר קרא לטהרו ים (אומר) הואיל הכתוב בטהרה מחילה: לפתח *ד* אי הכי אפי' משנוקק למומאה

גמי. דהא לא אינטריך קרא לעד שלא נזקק לטומאה דתיפוק ליה לאוקמיה: אחזקתיה אלא לנזקק לטומאה פר"מ: אלא אי איממר דרבי (הונא) אדר׳ יהושע איתמר דמטהר אפילו מקק לטומאה אבל מתני' [דהכא] נאמר⁸ בין נוקק בין לא נוקק מסברא דאוקמיה אחוקתיה: ורבי יהושע אומר כיהה מאי כיהה כיהה ומיהר ודלמא כיהה וממא. ותימה דא"כ היינו ת"ק ופי׳ הר"ר יהודה מקורבייל ודילמא כיהה וטמא ובא לחלוק על ח״ק שתנא קמא [מטמאו] מספק ור׳ יהושע בא לומר שהוא ודאי מצורע ומשני לך⁹ דכיהה וטיהר לגמרי דאמר הרא לטהרו או לטמאו הואיל ופחח בטהרה חחילה לעולם לא נאמרה במצורע אלא טהור גמור או טמא גמור:

בשבעה דרכים בודקין את הוב עד שלא נוקק [לזיבה] כמו בראיה ראשונה או שניה: במאכל ובמשתה במשא ובקפינה במראה. שראה איש ואשה מקקין זה מה וכן משמע במס׳ זבין (פ"ב מ"ב) דפליג רבי יהודה ואמר אפי׳ ראה בהמה חיה ועוף נוקקין זה לזה מהרהרם: משנוקק לטומאה כמו בראיה שלישית לרבנן פרק בנות כותים (נדה דף לה.) דמחייבי קרבן אבליו רביעית לר"א ליסתור מה שספר: אין בודקין אותו. דהא מבשרו ולא מחמת אונסו לא קאי

אלא אשתים לרבנן או אשלישית לר"א: אונסו. כמו מאכל ומשתה והנך שבע דאמרינן שמרגילין

זיבות טמא משנוקק לטומאה: ספקו ושכבת זרעו. מפ׳ בגמ׳: רבי נחמיה פוטר שרגלים לדבר. דמולה הוא הואיל והיקל ממה שהיה איידי דתנא שרגלים לדבר נקטי׳ הכא: מנה"מ א"ר [נתן] דאמר קרא והוב את זובו לזכר ולנקבה. ראיה ראשונה את זובו ראיה שניה לזכר ולנקבה שלישית אקשיה רחמנא לנקבה ונקבה מטמאה באונס: רבי אלעזר אומר בשלישית בודקין אותו ברביעית אין בודקין אותו. מ"ט דר"א דלית ליה דרשה דאמרינן: אלא באתים קמיפלגי ר"א

אמר רבא בדקי ומנא גם השני ופנה: בדק ואשכח. ובדק עוד ומלא ג': לא [האי] מפני לגבי ב'. דאיגלאי מילתא שבמתכוון קברוהו כדי (לא) לישאר [שם]: ולא הני תרי מפנה לגבי חד. א"ל שיפנה שנים ויחזירº לגבי חד אצל השלישי למקום שהיה בו קבר ואית

אמר רבא בדק ופנה בדק ואשכח לא האי מפני ליה גבי הנך תרי ולא הני תרי לגבי האי חד איכא דאמרי אמר רבא כיון שנתנה רשות לפנות מפנה להון ולישוינהו שכונת קברות שאמר ריש לקיש עילא מצאו ומיהרו ארץ ישראל: בדק מעשרים אמה ולא ושמא כל זה מן ההלכה: ולישוינהו מצא מאי אמר רב מנשיא בר ירמיה אמר רב שכונת קברות מאי מעמא אמר ר"ל עילא מצאו ומיהרו את ארץ ישראל: **מתני'** פכל ספק נגעים בתחילה מהור עד שלא נזקק למומאה משנזקק למומאה ספקו ממא: גמ' מגא הני מילי אמר רב יהודה אמר רב אמר קרא ילמהרו או לממאו הואיל ופתח [בו] הכתוב במהרה תחילה אי הכי אפילו אכור רב משרשיא שכונת קברות.

משנזקק למומאה נמי ספקו מהור אלא כי איתמר דרב יהודה אמר רב אהא איתמר ואם בהרת קדמה לשער לבן ממא ואם שער לבז קודם לבהרת מהור הספק ממא ור' יהושע אמר כיהה מאי כיהה אמר רב יהודה כיהה ומהור ודילמא כיהה וממא אמר רב יהודה אמר רב אמר קרא למהרו או לטמאו הואיל ופתח בו הכתוב בטהרה

חייב ר' נחמיה אומר פטור שרגלים לדבר:

גמ' מנא הני מילי אמר רבי נתן אמר קרא

יוהזב את זובו לראיה שלישית איתקש

לנקיבה והתניא ״רבי ״אלעזר אומר בשלישית

בודקין אותו ברביעית אין בודקין אותו אלא

יבאתים קמיפלגי רבי אליעזר דריש אתים ייבאתים

יורבנן לא דרשי אתים: אונסו וספיקו:

ממנו ולהלן ואם בדק ולא מלא מאי. מי אמרינן כיון דלא מלא אלא הנך ג' אתרמויי אתרמי דאיתקבור להכא ולא קנו מקומן או דלמא כיון תחילה: בותני סיבשבעה דרכים בודקין את הזב עד שלא נזקק לזיבה במאכל דג׳ הן מחזקינן ליה בשכונת קברות ואסור לפנותן: אמר רב מנשיא אמר רב ה"ז שכונת קברות מ"ט אמר ובמשתה במשא ובקפיצה ובחולי ובמראה ר"ל עילה מלחו וטיהרו הם ה"י. ובהירהור ימשנזקק לזיבה אין בודקין אותו ללע של מתים מלאו דמתרגמינן "אונסו וספיקו ושכבת זרעו ממאים שרגלים לדבר מהמכה את חבירו ואמדוהו למיתה והקל ממה שהיה לאחר מכאן הכביד ומת

(בראשית ב) ללע עילא: ועהרו את א"י. כלומר אע"פ סושאין כאן אלא הללו ג' קברים אמרינן זו היא שכונת קברות של עיר ושחר סביבות העיר טהור ש: יזה"ג ספק טמא ר' יהושע אומר כיהה: בותני' בו' דרכים בודקים

עד שלא נוקק לטומאה. עד שלה רחה ב׳ רחיות: בחכילה ובשתיה. מחמת רוב אכילה ושתיה. ם הדרכים האמורים כאן מביאים החדם לידי זיבה: ובמרחה. שרחה

אמר שד או ד"א לוונפחד מחמתו והוי אונס ואמר מר (נדה דף לה.) מבשרוי ולא מחמת אונסו: משנוקק לויבה. שכבר ראה סראיה שוב אין בודקין אותו: שרגלים לדבר. שלא מובא מחמת אונסו אלא מחמת זיבה ממש: אונסו וספיקו ושכבת זרעו. הכל טמאים מחמת זיבה דאי אפשר להם בלא לחלוחי זיבה: ורבי נחמיה פוטר שרגלים לדבר. שלא שבא מחמת הכאה הואיל ומתחילה היקל ממה שהיה: גמ' מנה"מ. דמשנוקק לטומאת זיבה שוב אין בודקין אומו: א"ר נתן אמר קרא והוב את זובו. לוכר ולנקבה אחר שאמר הכתוב שתי זיבות זב זובו הקיש הכתוב זכר לנקבה לראיה שלישית לומר לך מה נקבה דלא כתיב בה מבשרה ואפילו מאונסה הויא שממאה אף זכר כיון שראה צ' פעמים שמקק לטומאת ז' אפי' ראה את השלישית באונס כיון דחוא ב' פעמים שלא באונס שהוי טמא ומייתי קרבן: ר"א אומר בשלישים בודקין אותו. מפני הקרבן שאם ראה פו ב' ראיות מחמת זיבות ואת השלישית בחונס חינו מביח קרבן: ברביעים חין בודקין חוחו. כלומר לוכיון שראה שלש שלא באונס וראה את הרביעית בתוך ימי ספרו ואפי' אם היא באונס אין בודקין אותו אם מחמת אונסו היא אלא הזסותרין את הכל כדמפרט במסכת נדה בפ' בנות כותים (דף לה.): **ר"א דריש אסים.** הזב חדא את תרתי זובו מלתא ולרביעית איתקש לנקיבה דמטמאה אפי׳ באונס:

אמר רבא בדק ופנה. בדק ומלא מת ופינהו ממקומו כדתנן נוטלו

ואת תפוסתו: בדק ופנה. נמי לשני כדתנן מצא שנים נוטלן ואת

תפוסתן ולבתר הכי בדק ואשכח שמנא שלישי אז לא מפני ליה גבי

הנך קמחי: ולח הנך סרי. מפני להון גבי חד דמחזקינן בן בשכונת

קברות: ה"ג יו אמר רבא כיון שניתנה

רשות לפנותן מפני להו ולישוינהו

שכונת הברות אמר ר"ל עילא מלאו

וטיהרו אם א"י בדק מכ' אמה ולא

מלה מהי המר רב מנשיה בר ירמיה

אמר רב דוששת שכונת קברות.

וה"פ אמר רבא כיון שניתנה רשות

לפנות להן כשמנה את השנים כדתנן

מלא שנים נוטלן ואת תפוסתן מפני

להו להאי ג' הו ואמאי מפני להו

לישוינהו שכונת קברות שיחזרו

למקומן ויחזיקו לאותו מקום כאילו

עדיין יש שם מערות חחרות

סביבותיו ולא יכנסו עושי טהרות

לשם כדי שלא יאהילו על הטומאה:

אמר ר"ל עילא. כלומר כשניתנה

רשות לפנות בשלא מצא אלא אחד

ושנים כי הדר ומלא להך שלישי

מפני חלהו גבייהו כדי לטהר את

המקום הזה שלא להחזיקו שיש מערות

סביבותיה שיהו כהנים ועושי יופסח

מותרים להלך לשם: קחני בודק

דהוי מסימני טהרה כשמשתנה הלובן לאחר הסגר ולרבנן אם נכנס למקדש חייב כרת ולר׳ יהושע פטור (שם) הרי הוא ככהה הנגע ממראהו שהוא טהור, ומשם ר' משה הדרשן שמעתי ור' יהושע קיהה, מאי קיהה אמר רבה קיהה וטיהר, כלומר קיהה בדבר ונחלק עליהם וטיהר, כאדם שניקהו שיניו על אדם שאין משגיח לדבריו. וכו מלאתי בת"כ ור' יהושע קיהה טיהר (כתובות עה: וכעי"ז נדה יט.)**. בשבעה**

דרכים בודקין את הזב. שמא מחמת אחד מהן ראה

אמר מבשרו, מאליו ולא מחמת הולם והאשה באונם נמי מטמאה, כדאמר בפרק בטת כומים (נדה לו:) כשהוא אומר כי יווב זוב דמה הרי אוכם אמור (קדושין ב.) ראמדרוהו למיתה. בית דין, אבל אמדוהו תחילה לחיים אפילו לרבנן פטור (סנהדרין עח.). והקל ממה שהיה. וחוכר ואמדוהו לחיים (שם). שרגלים לדבר. שלא מת מחמת מכה זו שהרי היקל (שם). באתים קמיפלגי. והוב את זוכו לוכר ולנקבה (נדה לה.).

צריך מיהא לבדוק ה"ז שכונת קברות וא"צ עוד לבדוק. ל) וגם על פי הק"מ דלדברי המפרשים שא"צ לבדוק רק מרגלי המת ירות אלבות אין היו שכונת קבות האלב כו הבדקריי הגם לל כל יות את היות ביש ביש ביש בל בל בייתות קלמה. רואלך ליכא למיבעימ מידי הלדברי המפרשים שאין הכר ברגלי המת פשיטא דצררך לבדוק מבי צדרים הדי מגייהו מפקח. האמאי פשט ליה דא"צ ועוד שהרי זו שכונת קברות לא משמע גם כפר׳ זה. ונ"ל לפרש בדק ולא מצא מאי ומיבעיא ליה אם מותר לפנות ב. מכאן דקודם בדיקה חייש" שמא מערות היו כאן מתוקנים לקברים וכיון דבדק ולא מצא הוברר הדבר שאין כאן שכונת קברות דאין דרך לקבור מתים אלא במקום המיוחד לקברים הרבה: ה"ז שכונת קברות ופשיטא ליה כיון דג' הם מחזקי' ליה שכונת קברות אע"פ שלא מצא יותר. ול"ג הכא מאי טעמא אמר ר"ל עילא מצאו וכו': כל ספק נגעים בתחילה טהור וכו' בפ"ה דמסכת נגעים מפ'

דרים הזב חדא את תרתי זובו תלתא ברביעית אקשייה לנקבה ובפרק בנות כותים (נדה דף לה.) מפרש ליה הש"ם טפי:

ושמירת נפש הל"ה: שכונת קברות ומשני אמר ר"ש בן לקיש עילא מצאו וטיהרו כל א"י

כו׳. 5. (משנה ה). 6. בס"י

. גיסא נמי ליכא או דלמא